

CIRKA

Gutta cavat lapidem...

E perkohëshme kulturele popullore

Del të paren e të tretën të diele të setcilit muej

Pajtimet:	Shqypëni	Perjashta
Per 1 vjetë:....F. 4		6.-
" 6 muej:..... 2. 20		3.50

Vj. i. Nr. 9

Shkoder, 27 Shtatuer 1936

Copa 1 Lek

Parapamje shoqënore ase Kursim

Parapás është njaj qi nuk shikjon vetem kohen e tashme por shëf edhe nevojët qi ká per të pasë në kohë mã të vonë, në kohë t'ardhëshme. Këta don me thanë se të parapámit është një veprim moral edhe një veprim ekonomik qi bân mëndja edhe vullndesa e njerit. Mëndja e njerit, pse parapási shtyen synin e vet në kohë t'ardhëshme, vrojton nesëren, ushtron prandej inteligjencen e vet; e këta lypë një farë kulture. Nuk ká organixim parapamje nder gjind të trashë e analfabeta. Lypet mandej edhe vullndesa, pse per me vûe në praktikë të parapámit, duhet me e shtye vullndesen të veprojë per me i a mbrrijt qellimit qi parashifet.

Popujt me kulturë e qi e donë me punë mirëkënjën e vet i kanë këto dy cillti per me ushtrûe e me vûe në praktikë çka lypë të parapamit shoqënuer.

Format e të parapámit janë të shumta e shum nduersh qi shkojnë prej kursimit të fjeshtë e deri te sigurimi qi është të shprehunt mã i naltë e mã i shvillueshem i të parapámit e qi lypë një kulturë mjaft të hapët në popull. Prandej na mûnd të vëm oroe se sá mã fort një kombë të jët i perparuem aq mã me shumicë ká per të pasë institute sigurimi. Per popullin t'onë per tash njëherë është i pershtatëshem kursimi i fjeshtë. Këta lypet me i a shvillue, këta lypet me i a shti në shpirtë e m'u mûndue me vûe në veprim.

* * *

Puna është elementi mã i parë i jetës ekonomike të popujve e kursimi nuk është tjetër por një pjesë e frytit të punës qi nëpunsi a puntori, prodhuesat e punës, e ruen si rezervë per m'e shpenzue mã vonë, osë per me xjerrë prej si fryte të reja. Mbasi që do kursim, që do shumë sado e vogel, e shtëme nder Banka, qi janë ndermjetset ndermjet kursyesave e sipermarrësave të punës, prodhon një fryt, një interesë, sado të vogel, por të sugurtë, e këjo interesë me

kohë prodhon prap interesa tjera, tue vijue ky varg deri në të pambaruem, këndeje rrjedh se kursimi është faktori mã i parë e kryekreje i formimit të kapitaleve. Kapitallet e mëdhaja qi i napin jetë sistemit ekonomik nuk janë vetem, pergjithsisht tue folë, zotnim i një a pak njerzve, por mã të shumen janë të bashkuemt e shum kapitaleve të vogla, mu mã teper i sasis së panumrueshme të kursyesave të vogjel, kështuqi, çdo nëpunës a puntuer, çdo nieri qi ká libretin e vet të kursimit në Bankë, o në çdo tjetër institut frytdhanes, nuk është tjetër por një frakcion, sado i vogel kjoftë, i kapitalizmit të madh. Sikuerse cirkat e ujit formojnë shîn, ky formon shejet, këta prrojet, prrojet lumnat, e lumnat ushqejnë dedin e madh, njashitû dedi i madh i jetës ekonomike, burimin e vet e ká, mbas punës qi shkakton kursimin, në lekët e kursyesave.

Këta qi po thomi ndodhë pergjithësisht në boten e gjytetnueme.

Nder arkë kursimit të Francës e të kolonive frange gjinden, sikurse rezulton zyrtarisht, kurtime per një shumë 62 miljarda frank. Gjithsejt drejtimet e arkëve të kursimit frange kanë dorëzue 20.500.000 libretave kursimi. Me fjalë tjera shumica e madhe e popullsis frange ká libreta kursimi. Në vëndin e parë të zotnuesave të libretave kursimit janë punëtorët (35) mandej vinë nëpunësat (29%) mandej ndjekin zëjtaret e katundarët. Numrin mã të vogel të libretave të kursimit e kanë pronarët e perfaqësuesat e profesjoneve të lira. Mjaft i madh është numri i zotnuesave të libretave të kursimit ndermjet personave "të pa profesjon". Në ket katëgori njehen në Francë sidomos grât e martueme, qi i vënë kursimet e veta nder arka kursimit.

Mjerisht këtu në Shqypëni edhe në ket pikë

pamje nuk kemi bâ gjâ pse ndiesija e shqypitarit per ket mëndyrë kursimit âsht fort pak e shvillueme. Shqypëtari, çka kursen, lakmon me e qitë në punë me fitim të madh; nuk e joshin fitimet e vogla të bâme me qindresë të kadalëshme, por të vijueshme, pranë Bankave e Arkave të kursimit të cillat paguejn pak, por i a lanë kursyesit kapitalin në dispozicion në çdo ças qi ai t'a kerkojë e qi mûnd t'i nevojitet per çdo eventualitet. Shqypitari don fitimet e mëdhaja e të shpejta, të cillat shi per arsye se paraqiten të mëdhaja e të shpejta, nuk kanë kurrnji bazë sigurije.

Këjo âsht arsyeja pse na nuk kemi mujtë me pshtjellë kapitale, këjo âsht arsyeja e të shter-runit të kapitaleve në vënd t'onë. Na qi, pak a shum, prej okupacioneve të hueja kemi perfitue ekonomisht, e qi prej instinktit të katundarit t'onë mos me pranue paren leter, por argjant, nuk jemi damtue njaq fort as prej inflacionit, do të kishim pasë në dispozicion kapitale të shumta po të kishim dijtë me kursye e me i qitë në fryt me siguri kursimet t'ona. Perkundra kemi pferue me e qitë jashtë paren t'onë tue shkue mbas fantazmeve të një fitimit të madh por të pathemel, e sod gjindemi në njat gjendje qi gjindemi.

Të vëm oroe shtetet tjera si Germanija e Austrija. Nder këto shtete, nonsë mbas luftës botnore per shkak t'inflacionit, mbarë kursimi, kapitali kombëtar u shkallmue e u shduk gati krejt, sod mbas pak vjetsh, me punë e me kursim të parreshtun e të rregulluem kanë mujtë me këthye prap në gjendje të perparëshme.

Nder dhena të perjashtme institutit të kursimit i jepet randësija mâ e madhe, e propaganda mâ e organixueme shtihet në punë per m'e nzitë popullin per kursim. Tue fillue prej fëmîs qi kâ kokmen e vet të kursimit, e deri n'Arkat e kursimit, n'Institutet e ndryshme të ngrehuna per ket qellim, deri në format mâ të ndryshme e të plotsueme të sugurimit të jetës, âsht të gjith një sistem, një organixim qi kâ per objekt kursimin.

Mjerisht si thame, në Shqypëni t'onë veprimi në ket lamë të thuesh âsht xero. Por âsht një nevojë kryekreje e duhet domosdo me i a fillue. Qeverija në ket pikëpamje shum kishte me mujtë me bâ, por hovi e nzitja ma e madhe kishin me

kënë gjithmonë në dorë t'initiativës private. Me fillue edhe në të vogel, por mos me i u dâ, se me kohë e kahpak kahpak vjen tue u rritë e tue u permirësue. A thue kishte me këne punë e vështirë, po e xâm, a punë qi s'bâhet qi seicilli shqypitar krye në krye të kursejë një lek në javë tue e qitë n'arkë të kursimit? E mirë, të na epet lëja tash t'a bajmë një llogari të vogel e të kollajshme. Mbas një vjetet n'Arkë të kursimit kishin me këne të mbledhuna rrumbullak 10 miljona fr. âr, qi në krye të 10 vjetëve, së bashkut me interesat e pjekuna vetem 4% kishte me mbrrijtë shumen e njiqind e njizetepësë milionave. Nuk janë shum 10 vjet e shumë e konsiderueshme âsht 125 miljona, sidomos per Shqypni. Prandej duhet me i a shti në shpirtë popullit se kursimi i vertetë âsht ai qi bâhet në pare të gjalla pranë Arkave të Kursimit.

* * *

Këtu bjen rasa me folë per një veprim të bukur qi kje nisë në ket drejtim këtë në Shkoder tash nja 4 vjet me iniciativen e disâ zotnive. Nder

Ishte bâ një projekt shoqnije, anëtarët e së cillës detyroheshin me depozitue per gjith javë kâ 2 lek me qellim kursimi. Kujtojmë se 500 vetë kishin dhanë o prëmtue aderimin e vet në ket shoqni. Qellimi ishte me kapitalin e mbledhun me bâ mâ vonë një kooperativë. Qellim i bukur e i lavdueshem sa s'kâ, por edhe të kishte këne qellimi per një herë vetem: kursim; tue u detyrue shokët mos me i prekë shumat e mbledhuna per 10 vjet, në krye të 10 vjetve shoqnija do të kishte pasë një kapital afer 125.000 fr. âr, formimi i të cillit kurrkuej nuk i ishte bâ randë. E 125.000 fr. âr âsht një shumë jo fort e vogel, sidomos per një shoqni sikur kjo, e me të cillen e çka mûnd të niset.

Mjerisht projekti i cilli ishte vûe per udhë të realizimit, mbet... projekt, s'dijm a prej gjendjes e rrethanave të tËherëshme a por per arsye tjeter. T'ishte bâ atËherë, gjysa e punës sod ishte e kryeme. Sod perkundra duhet me fillue. Por... a kemi me fillue?

Konkursi i ynë i Poezisë

Lajmojmë lexuesat t'onë të ndershem se, per me formue jurin qi do të gjykojë poezinat e paraqituna në ket konkurs, paten mirësin me pranue të marrin pjesë:

Z. Don Ndrë Mjedja i permëndun poetë e glosolog i vll kombtar.

Z. Kol Kamsi, profesor i gjuhës shqype në Gymnazin Mretnu të Shkoders, shkrimtar e kritik i çmuem,

Z. Ernest Koliqi, i njoftuni poetë e shkrimtar, e lektor në katËdren e gjuhës shqype pranë Universitetit të Padues,

Këtyne Zotnive me zëmer botnisht po u falemi nderës per dashamirësin qi diftuene kundrejtë "Cirkës."

Jurija tash âsht tue i shqyrtue punimet e ardhuna e shpresojmë se në numrin e ardhëshem kemi me mujtë me botue vëndimin e sajë.

K a n g a e j ê m e.

Novelë

Me'i herë u përhap neper qytet kanga e ré.

E me jonet e ambëla qi perciellshin fjalë të shprehuna prej zëmres së rinis, shkante tuj u sjellun ëmni i hartuesit.

Kúr per të paren herë njëna nder shoqe u vù e e këndoj atë kangë, syt e të gjithave u sullen kah une.

Une u kuqa, por nuk kuptova gjã.

E veç kúr dâmas një shoqe më tha me zã t'ultë: "Këjo është kanga e jote,, une u turpnova, u vuna me kjã, deshta të çilej toka e të më përinte.

Kot u mundova me u a mbushun mendën shoqevet të mija se s'ishte gjã ajo fjalë. Kush e kish-te trillue?

Por në vetmí mendojshe a mos përnjimend une kishe mujtë me xjerrë ato ndiesí prej njëj zëmre. E aty në vetmí, nuk u kuqshe, nuk më vîte shumë keq e kã pak kã pak fillova edhe me u mësue e me andje e këndojshe nën zã "kangen t'ême". Por kúr e këndojsim tjerët, gjithnji mue më mbëlote idhndimi.

Sã herë mendojshe se si me e gjetë mënyren e me i a perplasë nder sy atij të marrit, e me e shã mirë e mirë per shka kish bã, por në fund të zëmres ndiejshe një zã: "shka të kã bã të keq?"

Kalojshe shpesh herë diat e pushimit të verës në shpí të njëj shoqes s'ême. Me folë të drejten shkojshe me qéf pse e kalojsim kohen pá u meritë e pse... një shpresë e largtë më mbante se një ditë o një tjetër n'at shpí do të kishem rasë me ndeshun n'at djalín e kangës. Dojshe me folun me të.

Shpresa nuk më shkoj hupë.

Ishim një kater veta atë ditë mbasdite tuj ndëjun nën hijen e mandit, qi ishte bã shoqi i ditvet t'ona, të gjitha me punë në dorë, e nder mjet të një gjylpanës e të një tjetres, hiellshim një fjalë, një qeshje, një kangë.

Kersiti dera e u duk bash aj qi kã dit pritshe.

Shoqet më bane me u kuqë me kã një të këqyun plot kuptim. Na përshndeti e e përshndetem. Muer një rrymë tjetër shoqnija. Hime në salon e shoqja e jême, e zoja e shpís, u vù në piano. Si i njoftun qi ishte me të gjitha - perposë meje - djali filloj me u sjellun herë në një valzer, herë në një fox, herë në një tango. Edhë mue do të më vinte redi. A të këcej a mos të këcej? E pse jo? Madje une njiketë rasë kam ruejtë kã dit. Tuj këcye mund të i a hjeili kã një fjalë në mënyrë qi t'a kuptojë se sã keq më kã ardhë per shka kã bã.

Qe, tash jam tuj këcye një tango... Oh! ç'u bane fjalët qi pata bã gadi aq bukur? Pse nuk

më vjen në gojë kurrnji fjalë idhndimi? Ah! fajin e kã melodija e ambel e këtij tango! Si t'i a filloj?"

- Njajo kangë qi kení bã nder këto dit..

- Si ju duket?

(Edhë si më duket po më pëvetë! T'i tham e keqe? T'i tham e bukur?)

- Per të vertetë nuk e di fort mirë.

- Po ju a këndoj njitash.

Mbaroj aj tango qi ishim tuj këcye e djali u vù në pjano. Që nder notat e para shoqet e mija u kujtuen se që kangë donte me këndue. E këndoj:

Shka m' duhet mue bota

kur n' tye bukurija

ka njitë e lulzue

si lule per mue?

Gezimet m' jan' t' kota

po s mujti rinija

m' u kap' tu njaj krue

kũ flokt ké pastrue.

Kũ bashk me zãna

jé rrit' tuj qeshun,

kũ n'rreze hãna

shtatin t'kã veshun,

kũ syni e goja

t'xũne dashtnín,

aty rinín

do t'a kaloj.

Si e mbaroj së kënduemi foli:

- E kam bã njiketë kangë në një rasë të çuditshme. Ishe tuj këthye një mbramje kah shpija e pásh rrugës një vajzë malcore, kund një gjashtëmëdhete vjeçe, qi ishte tuj u hanger me do rrugaça. Ishte per të vertetë e bukur. M'u dhimt. E të mrijtuen në shpí, tuj mendue sã shpejt kã me mbarue ajo riní nder balta të rrugavet, deshta me e shprehë bukurín e thjeshtë të saj, njashtu si m'u paraqit: të sveshun prej çdo poshtersije të gjendjes kũ ishte e bãna njiketë kangë. Jam i sigurtë se kurkuj nuk i kã shet mendja se kanga mund të përshndetet një rrugaçes.

Të gjitha shoqet e mija u habiten. Une mã fort se ato, e me folë të verteten, m'erdh shumë keq. E pra do t'be kondend!

Tuj këcye një tango tjetër pata njaj zëmer sã me i a lëshue këto fjalë:

Të gjitha shoqet e mija kan kujtue se ajo kangë ishte e bane per mue.

* * *

Një kangë tjetër është përhapë nder këto dit. Shoqet e mija mundohen me diktue çfarë "rrugaçes" i janë kushtue. Veç zëmra e jême e din.

Ide reformash por jo realitet

Polemikë mbas polemikash e kritikë mbas kritikash nuk di se kah po i a mbajmë. E pra, kot orvatet kushdo qi don me perfundue në dobi. Ndoshta përmirsohet shtypi a por përparon letërsija? Asnjë nga këto; e pra, duhet punë. Themeli i këtij trolli është i fortë, e i fortë aq, sa me shekuj qëndroi e me shekuj do të qëndrojë i pa trandun. Vetëm shtyllat e tija duen xanë vënd mirë, e kështu sistematikisht duhet lidhë e gurëzue mbrendija e tij.

U dashka gjithshka, u dashka gjithmonë, por nuk realizohet asgjë. U skapulluem prej pleqsh e u ankuem prej injorantash, e sot, djelmnija: pse nuk rregullon, pse nuk lidhë e pse nuk përfiton? Ajo mundet pra, por nuk don pse priton! Nuk mungon elementi, por vullneti. Sigurisht, me kohë mund të bahet diçka, por muejshim me ba ç'më kohë e mund të bajmë gjithnji shum:

Deri kur më me ato pshtjellsa (çarçafa) të zeza, me ato sheje jazi e fanatizmi? E deri kur me brakesha të ndyeta e me qylahe dy-pllambshe? Jo, ky nuk është shej përparimi dhe kombisije. Jemi në shekullin e punës e t'orvatjes, dhe: nuk është për t'u gzue aspak ay at qi të birin e ka në Gymnaz. Nuk është për t'u krenue jo edhe pse ndjek studime universitare! Sot nuk mungojnë intelektualët universitarë: kemi nevojë për puntorë, për mjeshtër. Intelektual puntuer mund të quhet edhe ay qi kryen shkollë të mesme tregtare, bujqësore e industriale. Mjerisht këto shkolla ndër në mungojnë. E pra, është nevoja e tyne, pse ndër to: djaloçi Shqyptar përveç që përgatitet me kulturë të përgjithshme si edhe ndër Gymnaze, për më tepër, fiton një profesion: bahet mekanik i mirë, bujk i kryem e tregtar i rafinuem. Për kta mjeshtër kemi nevojë më tepër, e atëherë: një levizje e ré, një punim e një fitim tjetër: një botë jo me shumë vujtje e pengesa kena me pasë e sigurisht do të jemi kondend.

U pá rezultati i gjithshkafes. Ká krizë, nuk ká punë e vujtje shumica. Të pá numër janë ata shokë fat-keqij, qi me diplomë pjekunijet siellen poshtë e përpjetë pá ndonji punë. Ata shpresa familjesh, në vënd qi t'i thojshin etenve të tyne: "Ulu at e pusho se mjaft u lodhe" ende vazhdojnë me jetue me lugë në brez. E deri kúr? Deri atëherë kúr: Të lidhun një mëndimi, të ngulim kambë e të bajmë që shkollat bujqësore e industriale të hapen sà më parë: Për dobi të popullit dhe të Shtetit. E vetëm atëherë kemi bā një punë.

Mandej: Ç'ndryshim ka bujku i sotshëm me atë të Mesjetës mbasi qi punimi bahet po me ato vegla e almise të shekujve të kaluem? Mbasi qi është po ajo mënyrë jetese e po ay rreth shoqërisë? E tash, na përket m'e u lshue zanin agrono-

mave, veterinarve, dhe Kryetarve të Komuneve, pse vetë katundari nuk po guxon me folë për droje të tregtarit e të zotnis qi është kah i a rjepë lëkuren e po e zdashë lakuriq për m'e qitë në rrugë të madhe. Fshatari, qi është Shqyptari më i mirë, siç thotë edhe Prometheu, don përkrahje, don mjete e don nxitje për punë.

Me vullnet e me sakrifica i delet në krye gjithshkafes. Mos të rrijmë fjetë e të zgjohe-mi; përndryshe, si në kohën e Baba-Dauletit mund të vazhdojë kushdi edhe sa kohë tiera m'e ndi tallallin nëpër Parrucë e pazar të Shkodrës kah gërthet për lajmet e vdekjes e për ato të shitjes së teshave të zhelueme.

Detyra kryesore për çdo nevojë e për çdo hap përparimi të Shqypes së moçme, përket djelmnis. E aq ma tepër u përket djelmoçave universitarë qi larg gjiut t'atdheut të dash-tun, e ka'i herë ndermjet danzingesh jetojnë më së miri me sakrifica djersash popullore, me sakrifica gjaqesh: Ata duhet të jenë kompakt me ide të ngulta, villazën me sho'sho'in e jo krenarë: Jo smir-zez e vetë-dashës. Karakteri burrnuer i rracës së vjetër le t'u dallohet edhe kudo jashtë vëndit t'onë: Guximtarë mentalë dhe besnikë të ndershëm të jenë. Projektet qi mendojnë, t'i vejnë në veprim. Iniciativat qi marrin, t'i përfundojnë dhe t'i dalin në krye qëllimit për formimin e shoqërisë ide-kjarte: kulturë, përparim e atdhedashni. Kështu, të pritët sa më parë fryt i moshave të reja: shpresave t'atdheut.

E gjithshka, jo me pallavra, por me realitet.

MYSAFIR PIPA.

Cirka së vertetë

Papunija ká dalun prej marnit së njerit, në natyrë nuk ká papuní as kurinji sënd të kotë.

I. Nievo

Dora pritëse ka për t'u shti për lypë, dora puntore bjen begatí.

Salomoni.

Papunija poshtnon e puna naltson, pse papunija hjedhë njerë e kome në robni, ndersá puna i bën të fuqishëm e të pavarshëm

D'Azeglio

Papunija qi është shkaktarja e smundjeve shkurtton jetën.

Franklin

Mîte në kumbonare

(L. Clasio)

Njitej nëlt në kumbonare,
E mîve nji urdi: (1)
E aq i tyne vlonte aty shendi,
E trashej njaq kuvëndi, (2)
Me të bâmun kryet matare. (3)
Mâjë ishin si delfi, (4)
S'ju kapej në per shpinë rrica; (5)
Perse aty daci s'njitej, s'sillej mica.
Po si e tek me dijtun,
Po don kush di ndokushi
Se çë shujtë kan muejtë me pasë mîte atje
njitë.
A thue ndoj zotni i ndritun, (6)
Grunarin per to mbushi,
Qi kokrrat në gojë m'u zbritë?
M'e zgjidhë nuk di ket nye: (7)
Trumcakët kush di'aty lâne bisht e krye,
Me sa zogjë tjerë si vera, (8)
Mbasi nder kithetra të mîve i xû potera. (9)
Por nejsel! (10) u kjoftë pirolla! (11)
Kto ndollë madje në kohë të lashtë, (12)
Gjithëherë, qyshë të njomë pinjolla, (13)
E hangne -- thonë -- me të mndashtë, (14)
E ktû si u punoi gopi, (15)
Kumbonen dâ n m'e luejtun tu konopi.
Pa kishin kumbontarin (16)
Tue ngrehë të kumbonës litarin:

E si me zâ jehona
Perhapej and e kand, tue rá kumbona.
Kto në mende atëherë të rritun, (17)
Litarit por të ju kapen:
E kambë e duer e zhâbë m'e ngrehun hapen.
(18)

Nuk lonte aspak litari,
Me mî njashtë i pernjitun; (19)
Kur per baft të tyne e ngrehî kumbontari.
Tinglloi m'atëherë kumbona,
E mî krejt mblue prej shendit: (20)
A sheh -- thanë -- kur na dona,
Si forca na punon bashkue nji rendit? (21)
Me ár do shkruet në histore;
Të lajmohet and e kand kjo punë, në fletore.
Na pastë, né lokja, (22) e baci: (23)
Mjaft eren mos të ja ndiejnë ksajë punë, (24)
veç daci.

Njishtë si njikto mî, (25)
Neper litár të kapun
Pa të kumbontarit ndimë, krejt zhabet hapun
Paten me mbetë: Pa të prí
Nder vepra t'ua ndima prej empirit,
Gjâ në dritë me qitun s'ké, o i biri i nirit.

D. ALEKSANDER SIRDANI

- (1) Nji tubë e madhe.
(2) Shkonte t'u shtue zhurma, kuvendi i
tyne. (mndyrë metaforike)
(3) Me të bā kryet per voe
(4) Trashë prejë s'majmit e bā si top
sheqerit.
(5) S'u hite tuta.
(6) Zotni i randë.
(7) S'di me i dhânë mâje ksajë punë.
(8) Zogu â gjithmonë i gzueshem e shend
si vera
(9) I xû rreziku
(10) Sido kjoftë
(11) U lumët!
(12) Në kohë të hershme.
(13) Qyshë të njomë e të vogjel.
(14) Kjen shujtue mâ s'mirit

- (15) Si muejtne m'e frye mirë zhabet.
(16) Kumbontari asht aj qi i bân sherbimin
kumbonares, tue i rá kumbonës.
(17) Në madhshtë, rritet mendja.
(18) Shtëne në veprim të t'ne forcen e shta-
tit me ja dalë qellimit.
(19) I kapun gjithkâ me mî.
(20) Bâ shënd e vër
(21) Të bâm të t'ne per i ljalë.
(22) Nana.
(23) Ktej kâ malcija, loke, thirret nana,
e bac, thirret baba në dashtim.
(24) Mos t'i bân t'ere ksajë punë, mos t'i
kujtchet punës
(25) Në kto rreshta të mbram, permbahet
simi i maliximit.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Turhan Pashës

O ti, që dóje një Shqypri të Madhe
Me kuxim t'arsyes, t'ngrehje ndë Ballkan
I bekuar qofsh; ty t'polli sy-zorkadhe
T'i dalq zot Kombit rrehtë me jatagan.

Madhështí deshe t'i shtojë Vatrës t'ende
Plak' i urtë; si Pellasgët gjithmon n' botë bonë
Bashkimin e mprove ti me plot m'ende,
Por s'valoj flam'ri mbi Pej' e Dodonë.

Ti faj nuk pate pse kufijt shqyptare
Nuk qenë njojtur nga Europa e lërë
Djallzija e cmiri e heq-kan at zyzare
Kur i a pret trupin Shqypëris m' gërsbërë.

Ti deshe vilazrim popujsh; jo t'i ndaje
Tuke kërkuar n' Balkan t' plot harmoni
Vëndet ethnike me Kombin që t' përmbaje
Fise m' doka e gjatë mbushur m'ëmbëlsi.

Ndonse Atdheu endë t'y s't' ká nderuar
Si hije të kish pasë o plak i mëngur
Rinia e Shqypes ka për të vepruar
Kur ajo t' bëj t' zgjohet nga gjum'i rrëmshur.

Dhe kur brezat e gjalla të Djalëris
Të hedhin poshtë lehtarum q'i ka zënë,
Pëllate s'do ndërtohen t' pakumnis,
Por murana t' drejtësh, kurorë t'u-vënë

Adha, shpirt Plaku m' heroike vlerë
Práje i qetë dhe pusho n' kënaqësi
Se kndej e tulle n' Shqypërija e ndjerë
Do gjajnë shum punë t' g'zvara e me lumtri.

LUAN BURRTHYESI

Martit

A erdhe Hy?! s'largut t'u ndí ty ushtima
E kambve toa loh mbrapa Maurín more;
Mbí-anmik, të mjerin, shkrepí e hidhët shkrepitima
E zh'gjetë, vringlluese, kuer t' hiku prej dorë.

Të shkelqán muroja e jote si vetima
Kuer rêt shkelqán; kjajnë nanat fmit pse i bore;
N'anmik kalorsit n' kál i ndihet brima
Kah atdheut të vet nuk don me i lanun kore.

Njerzit u kapërthyen, shtelet filluen
Simbolin t'and nder vedi; mb'ta shkatërimi
-Tuj hikun gimi - fluturoj. Mbaruen

Qetsít; mbí né flatrat hapi mjerimi;
Mbaroj ç'do hart; pansiri i jot e shuen
E perkrenarja ç'do shëj perparimi.

5 - VII - 934

S.

Grueja shqyptare n'artin e poezis

Luginat e blerta të Taraboshit, ushtojn
prei valleve sa herë qi fshataret dalin n'a
to ana. Shiroksia, dia t'a thejë heshtsinë e
plotë të vendit e punen e merzitshme, me
mbledhë sherbela, t'a amelojë me kangë.
Në ket mndyrë shqyptarja e lehtson, neper
mjet të poezis, mundin e punve.

Puntorja kndon nsa korre grunin në rre-
ze zharitse të diellit.

Gjithmonë, në daç në gzim, në daç në
mjerim, poezija s'i dahet grues, nsa i dahet
trupit hija e vet.

Bindet shtegtari i pamsuem në Mirditë,
kah tue kalue brí ndoi shpije ndien, në ko-
hë muzgu, se del prej ahri, kangë e lehtë
femne. Mirditorja tue mjelë lopët u kndon
kangë të cillat i trillon aty per aty. Pse
ylberët qi blegtoresha i shef nsa ruen bag-
tinë, gurgullimi i pyllës, blerimi i maleve,
i a prekun shpirtin e e bájne me shper-
thye në kangë.

Ndejë pranë djepit të rravizuem me shkro-
la, gjurma të kohësh të kalueme, nana i
njellë gjumia synit të zi të foshnjes. Ninu-
llat shpesh janë të thjeshta por me
ndjesi e me një gjuhë t'ambel. Nsa perku-
ndë e e shef fmin qi i ka syt të mekun
gjumi, nana ka tretë mbi flatra të poezis.
I bāhet se e shef kjartë e shpejt foshnjen
tue u rritë. I duket malsores se burrat e
katundit i lshojnë kryet e vendit në ku-
vend. Nana qytetse e shef në vegim të di-
shem o tregtar zāmadh. Prandej e prekun
thellë prej ktyne paraftyrimeve fantastike,
i rrjedhin fjalët si ujët e kronit qi s'shte-
rret kurr.

Si afer djepit ashtu edhe në rasë dekje,
krijohet prej grues pjesa mā e madhja e mā
e bukura e letraturës komtare: Elegit.

Tue ndejë në prak të derës, kah punon
në spik, vajton n' nji si para të d'gunit e
para vorrit të ndoi të dashtunit të vet.
Nsa udhton e perkulon prej bari s'së randë,
qi ka në shpinë, hān çarapí, por zemra e
sajë e trnueme m'ardhet n' një trimnit e
vetytët e të dekunit. Fantazija, si në nji
knadë i a vet burrin tue luftue me anmik
e tue ra e dekun. Faisë e kjan. Vajtimet
janë për paraftyrime të nalta e poetike,
të d'gja me d'gja prej pendet, të shkrimtarve
në të mdhā.

Kshtu shqyptarja e Italis vajton: "M'i
thuej ausis s'eme të ma qepin kmishen me
fije të kripit të sajë, të ma qendisë me gjak

FOLKLORE

Po botojmë këngen e Miletit e cilla është shumë popullore si në fjalët që përmban, ashtu në melodinë e permallëshme me të cilën këndohet, por prej së cillës pergjithsisht njifen vetëm pak strofa, m'është ky që po botojmë është teksti i plotë që me shumë gzim mujtme m'është pasë prej do zotnive të mëdha, të cilët nuk dishrojnë t'u botohet emni.

Kënga e Miletit

Iptidá do dit përpara,
Këndojnë qerimet e Stamollës,
Hot e Grudë ju kanë dalë fjala
I a kanë falë mreti Nikollës.

Haxhi Pasha u kanë kalxue:

Po ju lla një amanet,
Ju Dauletin ju kanë lshue,
Bini mrapa me milet

Hot e Grudë ishin betue,
Erdhne në Shkoder me këjë dert,
Pë gjak malet mos me i lshue,
Jena nisë m'u bë milet.

I a dha Shkodra besen Hotit:
N'at sahat që t'shkojnë nizami,
I a mberrijmë me ndimë të Zotit
Bashkë me ju të istiqami.

Gjith Shqypnija në kambë a çue,
Do me bë një komandár;
Hodo Pashen këm mëndue,
Nuk kanë çajre pa në ardhë.

I muer izen komandarit:
- Due me dalë prej asqeris -
Hoq fermanin e mirallajit
Për me i bë qefin urdis.

Te merkurr u dha kushtrimi,
Kur duel telegrafa e Mretit
Dër në dritë u mlodhne Viri
Për me i ndëjë në besë miletit.

T'ëjten mrama në nandë sahatin
Haxhi Pasha hoq nizamin,
Shkodra e Malet ndëjne gadi,
I xun kaurrit istiqamin.

U nis Shkjaun për Podgoricë
Me disa bataljona,
Krisi pushka në Kernicë
Duelne jashtë disa asllana.

Qitne pushkë e disa topa,
Sa me shpejt u thyë urdija,
Kishte marrun vesht Europa
Ç'asqer t'mirë paska Malcija.

Gjashtë muajt urdija ngjati,
Prap belaja na mberrini,
Në Stamollë u mlodh murtati
Çajre s'është pa lshue Ulqinin.

Rizá Pasha na është nisë
Prej Dauletit me kalxue,
M'i thuej Shkoders e Malcis
Ulqinin m'a falni mue.

Edhe Çuni u bë hasi
E thotë Shkodra nuk ndigjoi
Te shtat krajlat m'u bë razi
Pë krisë pushkë nuk e lshoj.

Dervish Pasha na mberrinin
Mlodh miletin me exhele
Çajre s'kam pa lshue Ulqinin
Kam Stamollen muhasere.

Se kam qenun për dushman
Për me i dalun zot Nikollës,
Kam Dauletin në zalldan
Do me hë kaurri në Stamollë.

të faqevet e të ma lajë me lot të syve; të ma
terin këmben me zjermë të zemerës e të ma der-
gojë me pshertime të saja.

Krijesat poetike të gruas e posaçe legjit
e poezit e djepit e bëjnë me xanë një vend të
shkelxyeshëm në fletë ku ka nisë të shkruet
het poezija popullore.

Kshtu tue marrë grueja pjesë në lami të
hapta të letratyrës e amshon vedin, kah bash-
kë me rapsodin i falin Kombit kunoren e lum-
nis së përherëshme.

Sikur në votra mijvjeçare s'është shue zjermi
ndezun prej dërrës të saja, njashtu edhe në
më plot hove dashtnija për Atdhë e traditë
s'është poezija e kështu e e argjantë si gurrat,
ku, ngarkue me buljerë, shkon me mbushë ujë.

GIMI.

Qotim

Në numrin e kaluem, në copat e folklores
të botueme, kanë kaluar mjerisht do gabime,
të cilat duhet të qortohen në ret mëndyrë:
Në këngën e Luftës së Miletit: strofa e
retë do të rreshtohet kështu:

Se një dash na kanë ardhë dita,
Shoqërojnë do t'a dona,
Edhe fjalë na çoi Hoti:
Prenk Pashën na e dona.

Në strofën e njimbëdhjetë, në rreshtin e
katërt, fjala lshojnë, qortohet lshojmë. Në
këngën e Dasho Shkrelit: Në rreshtin e
katëmbëdhjetë fjala: Sajen qortohet: Lajen.

Nieri qi s'shifej

roman i Jules Verne-s

9)

Këjo punë e pahieshme bëni me folë pak boten; por mandej u barrue. Por doktor Roderich-u kapidani e un i dhame pak më randësi. Nuk patëm aspak dyshim se ajo ishte fillesa e rrënjeve për të cillat Guljelm Storitz-i na ishte kercnue.

VII

Kush tjetër kishte mujtë me krye at vepër të keqe përveç atij që kishte interesë me e krye? A thue do të vijote? A do t'ishte, si mëndoshim na, fillesa e rrënjeve kundër familjes Roderich?

Doktori kje me të shpejtë lajmue prej të birit për at ndodhje i cilli mandej erdh fill të un.

Mund të mërrret me mënd zëmrimi i tij.

- Ai faqezí e kà bà ket punë! - tha. - Nuk di se si, por s'kà me e lanë me kaq, dije prej mejet. E un s'kam me mujtë me e durue!

- Të jeni gjakftoftë, Haralan - i thaçë - e mos bëni ndo'i sënd që me nderlikue më zí punen.

- Lum Vidali, me më pasë bà zà baba para se ai të delte prej pallatit, josh të kishem kë në i lirëshem me punue mbas mëndes s'ëme, tash me kë në ishim të shkatrruem prej si.

Un jam gjithnjë mëndimit prà, kapidan, që për tash një herë mos t'i delni ballafaqe.

- E me bà me vijue ai?

- I diftojmë policís. Të keni në mënd nanen e motren t'uej.

- A mëndoní se nuk kanë me e marrë vesht për çka kà ndodhë?

- Na sigurisht që s'kemi me u diftue, as Markut. Mbas martesës mandej keni me mëndue se çka me bà.

- Mbas marteset thoni ju?... - pergjegji kapidani - e me bà me kë në teper vonë?

Atë ditë, edhe pse doktorí shifej mëndueshem, grueja e tij e vajza ishin dhanë tue u gatue për të kremte të kontratës. Kishin dashtë me e bà në të math e doktorí, që kishte plot miq nder familje më të mirat e Ragz-it, kishte shperdá një sasí të madhe ftimesh. Në shpí të tij, si në lamë asnjansë, aristokracija magjarre kishte se si m'u ndeshë me çeten e oficeravet, të magistraturës e të zyrtarëve të naltë. Sundimtari i Ragz-it, lidhë me doktorin me një miqsi të kàherëshme, kishte pranue ftimin.

Salat e pallatit ishin më se të mjaftueshme për me xanë njiqindespeshetë miq të ftuem; dar-ka do të shtrohej në galerí, kah mbarimi i mbledhjes.

Kurrkush nuk kà për t'u çuditë që veshat për

atë natë e kishte shtí në mëndim, e me arsyë, Miren, e që Marku ishte interesue me atë shije hartisti që kishte; çka kishte bà edhe kúr kishte pasë pikturue të fejuemen e vet. Por mandej edhe Mira ishte magjarre, e magjarri, si të jët grue si trim, kà një kujdes të madh për stolín e veshës. E kà në gjak si kúr andjen për këcim. Kështuqi çka thaçë për Miren münd të tham për të gjitha zotat e zotnit e ftuem, e prandej mbledhja e asajë natë dukej se do të delte fort e shkelxyeshme.

Mbasdite u kryene gatimet. Ndëja të gjithë atë ditë në shpí të doktorit, tue pritë oren me shkue me u veshë, si magjarr i ver-tetë.

Në një kohë kúr po rrishem pshtetë në një dritësore kah rruga Batthyani, pásh për sherr Guljelm Storitz-in. A thue kot kishte rá andej pari? Nuk e mëndo. Hecëte gjatë lumit me krye ultë kadalë kadalë; por kúr u avit pallatit, ngrehi kryet e lshoi një shikjim, ç'farë shikjimit! më i rrebtë shikjim s'kishte si bàhej. U sull andej pari një disà herë kaq sà Zojës Roderich i rá në sy. I diftoi doktorit e ky u mundue me e qetësue, pá i kalxue kurrgjà për vizitë të mbrame që ai nieri i dyshimtë i kishte pasë bà.

Po diftoj edhe se kúr un e Marku dolem për me shkue në hotel Temesvar, e odeshem në sheshin magjarr. Porsá pat pá t'ëm vllá, u ndal befas, e u duk si të matedj, u me na ndalë a jo. Por në fund nuk luejti e mbeti hù në kambë, zbë në ftyrë e me krajë krejt të lshuem...

A thue ishte kah rrxohej për tokë si t'a kish-te prekë sharra? Syt e tij, syt e tij si gaca, shikjoshin rrebtë Markun, që bâte kinse s'po kujtohej! Porsá patëm kalë më vllá më pvetë:

- A e pae at nieri?

- E pásh.

- Ásht Guljelm Storitz-i për të cillín të kam pasë folë.

- E di.

- Pra e njifke?

- Kapidani Haralan m'a kà diftue.

- Kam mëndue se e kà lanë ket gjytet - tha Marku.

- Duket se jo, o, mos tjetër, kà këthye prap...

- Porsá duket gjà puna e tij!

- Jo, na dihet gjà - pergjegja vetë.

Por mbas mëndimit t'ëm kishte kë në më mirë që Storitz-i t'a kishte lánë gjytetin.

Njaty n'oren nandë karrocat filluen me i a mrrijt në pallat të Roderich-ejve e salet m'u mbushë me gjind. Doktor, zoja e e bija e tij, pritëshin gjinden në të hime të galeris qi ishte e ndritueme mirë me plot kandila. Sundimtari i Ragz-it nuk vonoi me ardhë e Shkelqesija e Tij paraqiti shëje të kjarta sympatije. Sidomos me Miren, ashtu edhe me t'ëm vllá, desht me u pergzue në një mëndyrë të posaçme. Por këta s'dijshin se kufj me i pergjegjë mǎ, kah i vjshin urimë per gjithë ǎnë.

Prej ores nandë e deri në dhetë erdhen auktoritete të gjytetit, oficjerat, kolegët e Haralanit, i cilli, nonse pak në mëndim, pritëte me gjithë këtë miqt me shum njerzi.

Vesha luksuoze e zojave spikatëte në mjes t'uniformave e të pektave ceremonije, e tanë ata gjind shkojshin e vishin neper galeri e neper sala. Të gjithë këqyren e admiruen dhantit e vëndueme n'odë të punës të doktorit, gurët e çmueshem e sende tjera, sidomos ato të faluna prej t'ëm vllá, qi dftojshin një shije të rrall. Mbi një tryes, në salë të madhe, ishte vëndue kontrata qi do të firmohej n'at mbramje. Mbë një tryes tjeter ishte një tubë lule drandofilles per bukurí, tuba e fejesës, e, si mbas zakunit magjarr, per ǎnë të tubës, mbë një jestek kadi-fjet, ishte vëndue kunora e nusís me të cillen Mira do të kunorohej ditën e martesës, kúr të shkote në kishë.

Programi i asajë mbramje dahej në dy pjesë: në një koncert e në një kçim, të ndermjetsueme prejë nenshkrimit të kontratës të vñeme me madhë-ní. Kçimi nuk do të xëte fill para mjesnatës, e ndoshta shumica e miqve e pritëte me padurim atë orë, mbasi, si dihet, s'ká argtim mǎ per ǎnde të magjarrit se këcimi.

Koncerti mbaroi. Un ndíjshem n'atë shoqëni magjarre një ǎnde të madhe, sidomos, kúr pushote orkestra, më vñte në vesh gurgullimi i largët i ujët të Tunës.

Gaboj ndoshta me thanë se edhe Marku kǎ shijue bukurín e asajë muzhikë të çuditëshme; një tjeter muzhikë, mǎ e ǎndëshme e mǎ per zëmer, mbushte shpirtin e tij. Ndëjun brí Mirës Roderich, flitëshin me sy shoq me shoq e kndojshin asi melodinash të pá fjalë qi vetem zëmrat e të fejuem-ve münd t'i marrin vesht.

Mandej erdh koha per nenshkrim të kontratës qi u bǎ me ceremoní qi e lypte rasa e si ishte zakoni; mbas nenshkrimit miqt u mlodhen tuba tuba e disǎ nder këto dolen në lulishtë, ndritun me kandila me shkelxim të madh, ndersǎ sherbtorë shkojshin e vishin me tabake mbushë me pie e meze gjithëfarësh.

Deri n'atë kohë kurrnji send nuk kishte turbullue të shkuemit e të kremtes, e dukej edhe se me marue do të marote mǎ së mirit. Edhe pse

ne fillim drojshem s'dij as vetë se çka, tash münd t'ishem krejt i qetë.

Kështuqi u pergzoshem me zojen Roderich.
- Ju falemi nderës, zotní Vidal, - më pergjegji ajo - e jam shum e gzueshme qi miqt në shpí t'onë kanë kalue disǎ orë të knaqëshme. Por në mjes këtyne gjindvë në gzim, un nuk shof veç vajzen t'ëmë e vllán t'uej. Sá të lum janë!

- Zojë - i a prita vetë - ǎsht një gëzim qi ju detyrohet juve. Gëzimi mǎ i madh qi mund të lakmojn një babë e një nanë a nuk ǎsht njaj qi shkrepet në birt e tyne?

S'dij se per ç'farë t'avitun idësh, fraza jo fort e zgjedhun më çoj mënden te Guljelm Storitz-i?

Kapidani Haralan dukej si mos t'a mëndote mǎ. A thue s'e mëndote pernjimënd a por shtihej? Nuk e dij, por kalote prejë një grupit në një tjeter, tue i dhanë shpirtë të kremtes me atë fëtyrë në gaz e pá dyshim qi ndo'i vajzë magjarre do t'a vrojtote jo pá admirim.

- Lum kapidani - i thaçë në sǎ po kalote brí mejet - edhe pak tash po fillon...

- Mos kí dyshim! - i a bǎni - Muzhika ǎsht e bukur, por këcimi edhe mǎ i bukur!

- ǎsht e dijtun! - i a prita vetë - e një françez nuk i a lën dalë magjarrit. Motra e yte më kǎ premte valzerin e dytë.

- Po pse jo të parin?

- Të parin?... I pari i perket Markut!... A po harroni ju Markun a por doni me më shti-ne e keq me të?

- Keni të drejtë, Vidal. I perket të fejuem-ve me çilë këcimin.

Orkestra ishte gadi e nuk pritëte veç një shëj të kapidanit per me fillue, kúr prej fundit të galeris, kah lulishta, u ndí një zǎ i largtë, por i fuqishem e ǎrashtë. Ishte një kangë e çuditëshme, mǎ një rritem të jashtëzakonshem e pá pende fraze të bashkueme pá asnji lidhje me ndike.

Parët të gatueme per valzerin e pá u nda len... Të gjith u vñen me idigje...

A thue ishte një pikë e papritun të programit per mǎ dhanë mǎ shkelxim festës?

Çka po ndodhë? Pjesë kapidanin.

- S'p'at - më pergjegji me një zǎ në të cillin ndíhej një shqetësim.

- Prej kah ndíhet kanga... prej rruget?...

- Nuk duket.

E njëmënd ai njeri qi po këndote duket se ishte në lulishtë e tue ardhë per me hí në galeri. Ndoshta ishte kah hitë.

Kapidani me kapi per krahit e më ngrehi deri te dera e lulishtës.

N'atë ças nuk ishin në galeri perveç një dh të vetëve, pa njëhë orkestren qi xëte (vijon)

Cirka pastruese

Njeti e këtû

Vetem para disá ditëve më rá rasa me lexue në një fletore shka ást tue u bâ në Turqín e ré per pastrimin e naltsimin e gjúhës kombëtare. Gjúha qí ká perdorue deri sot populli i Turqís - kështú thote ajo fletore - nuk ishte gjithmonë turqishtja; edhe kúr ishte turqishtja, këjo nuk ishte turqishte e kullueme.

Edhë njimënd: fétarët perdorëshin harapish-tën, njerzt e letratyrrës persishten - sidomos tue shkruë, - aristokracija e naltë frëngishten, e populli i vogel një të perzím gjúhësuer kú gjëshe të perfaqsueme të gjitha dialektet e Lindjes.

Kryetari i Shtetit, Qemal Ataturku, udhëhjekësi i Turqís së ré, sado qí don m'e europeizue njiqind per qind popullin e vet, s'ka mungue deri sod m'e zgjue në të edhe ndísinat kombëtare qí ishin ftofë. Prandej, tue kënë se gjúha ást ajo qí mã fort se kurrgjâ tjetër i lidhë ndermjet védit individuat e një rracës e e mban perherë të ndezët e të pá-trandun ndísín e Atëdheut, ká shpallë një dekret me të cillin detyron të gjith turqit me perdorue në të gjitha rasat vetem gjúhen kombëtare, e gjúhen kombëtare mã të kullueme.

Në ndjekje të këtij dekretit të gjitha fletoret u urdhnuene me i shkruë artikujt e vet në turqishte të paster, të gjitha fletoret botojnë per gjith ditë vistra me qinda fjalësh fjesht turqishte per m'e perhapë në të gjitha rëndet shoqnore të njoftunit e prandej edhe perdorimin e tyne. Dita 26 Shtatuer e që do vjetit u caktue si e kremtja e gjúhës kombëtare. U thirrne glosologjt mã të permëndunt per trajtimin në gjúhë të fjeshtë turqishte të fjalëve qí shprehin sênde të reja. Të gjitha fjalët rrjedhimi së huej janë dbue e s'guxohet të perdoren mã.

Njikështú veprohet sod në Turqín e ré, në Turqín e Qemal Ataturkut per pshtimin e per naltsimin e gjúhës s'Atëdheut.

E nder né?

Nder né, në Shqypnín e lír, jo vetem nuk bâhet kurrgjâ per pshtimin e pastrimin e gjúhës shqype, por, perkundra, po bâhet ç'mos per poshtimin e të humbunit e sajë, kaq sá, mbas gadi 25 vjetsh pávársí, ma keq e mã zí gjindet gjúha shqype sod, se kúr ishim nen robní. Ministrija e Arsimit - së cillës kryesisht mã fort se kurrgjâ, kishte me i tokue këjo detyrë, - në vargun e gjatë të veprimeve të veta qyshë se â ngrehë e deri sod, kurrgjâ o pak fort ká bâ per perparimin e gjúhës. Deri të huejt në kohen e pushtimit të tyne, kanë pasë krijue nder né një Komísí Letrare, në dobí të gjúhës shqype, e na? kurrgjâ!

Fletoret qí janë gjella shpírtnore e perditë-

shme e popullit shqyptár, në gjithshka janë kundra shoqishoqes, por vetem në një sênd i kët të gjitha të bashkueme: me çoroditë e me poshtnue gjúhen shêjte t'Atëdheut. Gjúha qí ato perdorin ást gjysë per gjysë e perzieme me gjuhë të huej. Një Shqyptár qí mos të dijë frëngishten ose një gjuhë tjetër ksi llojit, ai nuk i merr vesht, per të ást baras si t'ishin të shkrueme frëngisht, italisht, o tjetër.

Detyra mã e para e sh'typit shqyptár duhet të jët edukata e popullit në ndergjegje t'Atëdheut, e prandej edhe në të çmuemit e në të naltsuemit e gjúhës qí ást si flamuri shêjt qí na dailon prej popujve tjerë e na ká bâ të njifemi perpara gjith botës. Perkundra ké sod në Shqypnín aso së perkohëshmesh qí thonë: "Nuk n'a pelqen aspak ky shovinism gjuhësor" „ká çeshtje më të gjalla e me rëndësi se sá çeshtja e "pastertís" të gjuhës" „Shqipja... do t'adoptojë... fjalë të hueja të cilat... nuk i sjellin asnjë dëm". Prap, gjithashtu, një fletë satirike, në vënd qí të sháj a të vejë në shpotí poshtnuesat e gjuhës, vën në lojë Z. Matí Logorecin, Apostullin mã të flaktin qí kemi të pastrimit e të perparimit të gjúhës.

A ká si bâhet mã zí zí?

A ka kob mã të madh?

Perpara këtij deliktit të shëmtuem e të pá-shoq qí, pá i hî kurrkuej ferrë në kambë, po kryhet në dâm të mã të çmueshmit visár qí kemi si kómb e si shtet, zâni i pak atëdhëtarëve po jehon në shkretí, e të cillëve nuk u jet tjetër veçse me derdhë loç gjakut, e me u thanë me zëmer të plastë atne dhunuesave t'Atëdheut: "Quousque tandem, quousque tandem?"

SHKURTI

Bibliografi

Msime të tete e Këndim per diell e vajza të shkollës filllore klasë e dytë. Prej Sistém Lopit, Drejtor i shkollës Filllore. Botim i dytë. Prandë me dresen e Ministrís Arsimit Nr. 2298 d. 19.7. 1933 per t'perdorue si tekst nder Shkollat e Shqypnís.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Këshilli i Mjekut

Per nanat e reja

Bibëroni.— Tue kënë se goja e fëmijës së vogël është bërë për të thithun, nuk kë për të mujtë kurr, pa kaluar ndonji muez, me e bërë të pijë me lugë: kë për të përdorur për një bibëron. Por së rrezikut në përdorim të këtij bibëronit! Rrezik sidomos me përdorur bibëron me gyp gome, që është të thuesh punë që s'bàhet me u lã (në Francë këto llojë bibëronash janë të ndaluem). Nji bibëron i mirë gome duhet të kën majen e butë e të perkulëshme si gishti i nji dorës. E është gabim m'e lanë majen e bibëronit të zbluëm ndërmjet nji të pimes e nji të tjetres: majen duhet me e lanë të zhytun n'ujë të vluem deri që të vijë koha me u përdorur. Së mramit, e sidomos, bibëron e maje bibëronit duhet me i lã e me i qitë n'ujë të vluem për ditë; e me e ndrrue shpesh herë majen, kû xanë vëne me kollajsi fermenta e mikrob.

Temperatura e dliresija e tamlit.— Tamli i nji bibëronit duhet të kët dy cillët që natyrisht kà tamli i nanës: Temperaturën e nevojshme e dliresin. Tamli që keni për t'i dhanë fëmijës do të kën prandej temperaturën e trupit të njerit, d.m.th. 37 gradë; e mirë është që të zehet tamli, jo drejt për drejt në zjarr, por tue qitë bibëronin me tamel n'ujë të xët (bain-marie).— Dliresija e tamlit mandej, që me aq kollajsi çartet prej të mjelënit e deri sà të vije në dorë t'uej për me u përdorur, nuk kà për të mujtë me u pasë veç tue u vlue ase tue e pasteurizue, ase edhe m'a mirë tue e sterilizue. Por nonse tanë këto mëndyrë janë të mjaftueshme për me mbytë fermentat e mikrobat që janë shkak të të gjitha atyne smundjeve zorrësh ndër fëmijë (nder 100 rása, 60 të dekëshme), edhe këto mëndyrë kanë ato të këqijat e veta...

Tamel i pasteurizuem e i sterilizuem.— Nu keni për t'a pasteurizue tamlin veç mbas këshillit të mjekut, pse pasteurizimi është i vështirë e don kujdes të madh. M'a i kollajshëm është sterilizimi. Keni me e qitë tamlin ndër shishe me obturatori (shtupë gome pastafat për këto shishe-bibërona) tue i vendue mandej në nji anë mbushë me ujë; me e vuer ket anë me shishe në zjarr e si të kët vlue për nja 20 dekada me e hjekë prej zjarrit e me i mbyllë shishe me obturatori. I keni gati kështu, shishe për me i a dhanë fëmijës, e me kënë se deri në kohë që t'i nepet tamli ftofet mund të qitet shishja, ashtu si është e mbyllun prap n'ujë të xët sà me e vokë. Tue u vlue kështu tamli kanë për t'u mbytë të gjithë mikrobët, porse, mjerisht, me mikrobë kanë për t'u shdukë edhe vitaminet e çmueshme...

DOKTORI I SHPIS

Msime shpijake

Qe disa msime si me u rã mrapa me kujdes pastrimit të veglave shpijake.

Thikat të fshihen me shpejt, sidomos në kjoftë se kanë prekë gjatë të tharpta, me pak leter, mandej të shtihen n'ujë të vluem, tue e mbajtë dorcen jashtë; ferkohen mirë mbasandej me gúr shpã t'imët.

Lugët e pirujt të shtihen n'ujë të vluem me sapun e sodë, mandej ferkohen me hî, shperlahen tue i lanë për pak kohë të zhytun n'ujë të ftoftë, e shihen (téren) me kujdes me pecë. Filtarët ose shishe e vojtit pastrohen tue shtimrëndë pak lloj kafjet të xët, ose leter tërëse, pluhun sharret e pak fi të ftoftë, tue i tundë fort e tue i shperlã sà herë. Persritet ky veprim sà herë deri sà filtari o shishia të jët pastrue krejtë.

Dangat prej lagshtinës edhe të gerllishtunat e mobiljeve hiqen tue vuer mbi drue nji të perzim në pjesë të njinjishme me spirt, voj linit e voj shpijet. Përpara se të përdorohet, të tundet mirë ky të perzim e të qitet nji fije përmbi mobiljen, tue e ferkue me nji pecë leshit të butë.

Për me pastrue myshemanat nuk duhet me përdorur as brushë as sapun, por vetem ujë të xët. Lahen me nji pecë fanelet të madhe. Fshihen tue i ferkue me forcë me pecë fanelet o leshit të tërë.

Gjanave prej teneqjet kûr kanë marrë nji bojë si të zezë prejse janë përdorur tepër, mundet me u këthye persri të shndritunit e përparshëm tue veprue në ket mëndyrë: me shtu do hî e m'e perzi me voj shpijet, tue bërë si nji soj llomit që i vëhet teneqes tue e ferkue mirë e mirë me pecë pelhuret ose leshit. Po kje se teneqja ishte tepër e nxime, kà me kënë nevoja m'e persritë veprimin.

Bakret pastrohen tue përdorur ranë t'imtë fort e gúr shpã në pjesë të njinjishme. Ktyne u shtohet edhe pak mël e të gjitha perzihen me pak ufuk. Mandej ferkohen me forcë, shperlahen me kujdes e vënen m' t' në diell.

Rrgostet pastrohen bënë s' të reja tue i ferkue mirë me miell të kollonojtë të lagshtitun. Kundra tëjës së drus, mobiljet mûnd të ruhen prej tëjës tue i ferkue kà nji herë me voj gurit ose esencë të trementinet. Në kje se tëja u kà hî duhe me e shtu në setcillen birucë voj gurit neper mjet të nji siringës injecjonesh, ose nji të shkrime të perbame prej nji gramit subrimat, 100 gram spirt e 900 ujë. Langu q' shtihet thithet prap jashtë gjithnji neper mjet të siringës, e mandej mbyllet bira me dyllë o stuko.

Në pershkim të dy javëve

Prej së mrëndëshmi

Ministri i Arsimit Shk. e Tij Dr. Nush Bushati u këthye në Shqypëni mbas një udhëtimit dy mujsh në Germani edhe n'Itali. Qellimi i udhëtimit kje për të kënë pranë n'olympjadë të Berlinit dhe për të studjue si në Germani ashtu edhe n'Itali organiximin shkolluer. Ministri shqyptar kje pritë më së mirit nder kryegjytete e gazetate e vëndit e stacionet radio kanë dhanë lajmin për mrrijtjen e tij si edhe për audjencen që pat prej kanceljerit të Germanis Hitler e prej Ministrave tjerë të Germanis. Edhe në Romë kje pritë prej Kryeministrit Mussolini e Ministrave tjerë Fashista. Ministri Dr. Bushati u interesue edhe për 100 xansat shqyptarë miq në Lidon e Romës, kû kje pritë prej tyne me entuzjasem. I shoqënuem prej Ministrit Parini e prej 100 xansave shqyptarë shkoi te vorri i Ushtarit të Panjoftun kû vendoi një kunorë. Në të këthyemen u ndal në Bari për me pá Panagjyrin e Lindjes e paviljonin shqyptar, tue bû edhe një vizitë zyrtare Kryetarit të Panagjyrit Dep. A. Larocca.

Për Bankë Bujqësore projekt dekret-ligja u shqyrtue prej Këshillit të Shtetit e i u këthye Qeveris bashkë me shenimet perkatëse.

Me 12 të k. m. N. M. e Tij Mbreti nenshkroi dekretin për rregullimin e pagesës së borgjeve private që i shtrohen shpronximit të forcuem. Me ket dekret-ligjë çashtja e moratoriumit, për të cillin shumë është folë e shkruar pse prekë drejtë për drejtë interesat e një shumice së madhe të popullit, gjet zgjidhjen e vet, mund të thohet, të pelqyeshme për të dyja palët që janë në çashtje.

Këthyen prej Italis djelmt shqyptar që kishin shkue për një shetitje të një mojit n'Itali miq t'asajë Qeveri Fashiste. Në Durrës u duel para Ministri i Arsimit Dr. Bushati. Në Kryegjytet djelmoshat hinë me flamuer në krye tue këndue kangë atdhetare. Në sheshin e Ministrive Kryeministri Shk. e Tij Mehdi Frashëri u mbajti një fjalim të shkurtë por të bukur.

U nis për Gjenevë Ministri i P. të Jashtme Shk. e Tij Dr. Fuad Asllani si Kryedelegat n'Asamblën e XVII të Lidhjes së Kombeve. Atje ka për të ndodhë edhe Z. Lec Kurti, Minister i Shqypënis në London. Xëvëndës i Ministrit të P. të Jashtëme ka me kënë Shk. e Tij Z. Dhimiter Berati.

Prej së jashtemi

Politika e botës gjithkrah është tue kënë e nderlikueme e e turbullt. Æsht e dijtun, sejcilli shtet shikjon me ngrehë ujët në mullin të vet, pá këqyrë mjete e pá këqyrë drejtësi. Vjen prej

vedit mandej që seicilli mûndohet me kënë sá má i fôrt. Këndej të gjithë tue vrapue, sá t'i lëjojnë fuqija e arkës, kah t'armatisunit, a tue sgiatë kohen e sherbimit ushtarak, si në Germani, a tue stancjonue miljarda për shtim të mjetëve të luftës, si në Francë, e pergjithësisht tue vorfnue gjithkrahë boten me rrezik edhe m'e shkretnue me një luftë të tmershme që, po të kriste, nuk kishte me pasë shoqe për kerdí nder kohë të kalueme.

As Lidhja e Kombeve tash m'e mram nuk po i ká punët për fije. N'asemblé ká marrë pjesë edhe delegati i Etjopis e vetë ish-Negusi ká ardhë me ngutësi n'aeroplan prej Ingilterret e në Gjenevë. Pranimi a jo i pjesmarrjes s'Etjopis i është referue Gjyqjit Nderkombëtar të Hagës. E me kenë se pranohet Etjopija n'Asemblé, marrëveshtja e Lokarno-s kishte me u vûe edhe má në dyshim pse, posë që qyshë përpara është kënë me ndoshta pjesëmarrja e Germanis, edhe Italia, mbas kësajë ndodhjes në Lidhje të Kombeve, ká për të pasë fjalë tjera.

Në Spajë vijon gjithnjë lufta vllaznore në të cillen për ditë e má teper perparon fitimi i nacionalistave që me fuqí të mdhá po gatiten me msy Madrid-in. Çashtja e mos nderhymjes në Spajë prejë fuqive të jashtëme është tue i dhënë punë kancelerive diplomatike, por deri që të vinë në një perfundim besohet se nacionalistat do t'a kën krye punen e vet....

Gjyqji kundra Zimovief e Kamenev ká lanë një pershtypje të keqe si në Rusi ashtu edhe nder Shtete tjera. Nuk mûnd të ketë vetë enë arsyeja e këtij gjyqjit e ekzekutimi i shokëve má t'aferm të Leninit. Thohet se ata janë kënë në marrëveshtje me Trozki-n, që gjindet jashtë Rusije e që, nëse komunist, nuk i pelqen të prûemt e vepmi i nderave t'U. R. S. S.-it. Trozki pergënjeshton e duket se me të vertetë nuk ká pasë marrëveshtje me ta. Por në Rusi janë tue kënë punët kaq të errta, kaq të misterëshme sá që është punë shumë e vështirë me marrë vesht gjë se çka vlon aty mrëndë. Æsht policia e mshehtë që ká një fuqí të madhe, ndoshta fuqin má të madhe e që ká një gjasim të madh me policin e dikúrshme kcariste: ajo epron jashtë ligjëz të Shtetit e prandej ajo nuk ká përcaktim mjetesh as ndalim në veprim të vet. Stalin i është faret i vetmuem njash-tu si kçari në kohen e vet. Thohet se ká me u dhanë tash një konstitucion liberal, por mendo-het se ky konstitucion s'ká me kënë tjetër veç një "bluff". Policija e mshehtë me ket konstitu-

Në hije të Rozafatit

Njizetepesëvjeteri meshtarije i Argjipeshkvi të Shkoders Imzot Gasper Thaçi-t

Shkelqesia e Tij Imzot Gasper Thaçi, Argjipeshkvi Katholik Metropolit i Shkoders, me 24 k. m. kremtoi njizetepesëvjeterin e vet të Meshtaris.

Në ket ditë Shkelqesia e Tij, mbas funksioneve fétare qi u kryene në kishen kathedrale, ku mueren pjesë aukloritete fétare e civile, nder të cillat Prefekti, Z. Javer Hurshiti, Kryetari i Bashkis, Z. Zejnel Prodani, Qark Komandanti Z. Kap. Daut Çarçani, e personalitete të ndryshme, priti vizitat e një shumice së madhe miqsh e prej popullit qi shkuene me i paraqitë urimet e veta.

Nuk â nevoja të zgjatemi me pershkrue jeten e këtij prelatit të rí, por atëdhetarit të vjeter, i cilli, per poziten qi ká, xën një vënd aq me rëndësi në jeten t'onë publike, e gzon nderimin e dashtnín e të gjith popullit katholik e jo vetëm katholik, e qi per mënden e prehët, dijen e kthellët e vyrtytet e rralla me të cillat âsht i pajisun, kje njëjtë prejë Selís Shëjte, nonse i rí me moshë, në kamben mâ të naltë qi ká Hjerarkija Kishtare në Shqypni.

Edhë na të "Cirkës" gzohe mi të marrim pjesë në festimin e kësajë dite fatbardhë per Shkelqesín e Tij, tue i paraqitë me pervûjtní e me nderim urimet mâ të gjallat per një jetë të giatë e të lumnueshme per Të e per dobí të popullit.

cjon mundohet tash me i a kufizue fuqin ushtris të cillës i a ká drojen, por kjo ndoshta nuk ká me u shtrúe. Prandej âsht friga e një konflikti të hapët, në të cillin Stalin-i, si fitoj njana ânë si fitoj tjetra, ká me rá.

Por me konstitucion kryetarët bolshevikë donë me i sjellë një të mirë vedit: këto per me u dallue prejë popullit bolshevik e per me i dhënë vedit hije zotnije donë me u dukë njerz të gjytetënuem: komisjera popullit jetojnë nder shpija krejt moderne e kalojnë një jetë mâ së mirit. Kështuqi në kjoftë Stalin-i si kcar, këta donë me kënë si dukat e motshem. Ndersá, si dihet, populli vuen e shum herë des úje.

Stalin-i âsht i smuet randë e deka e tij eventuale ká per të çilë çashtjen me randësi të pasardhjes së tij e qi mûnd të kët efekte të hapta n'U. R. S. S. e në levizje qi rrjedh prej sajë.

Nderimi i Shkoders eshtnavet të dy deshmorëve Çerçis Topullit e Mustafa Qullit. - Kemi diftue në numer të kaluem se si u gjeten eshtnat e dy deshmorëve Çerçis Topullit e Mustafa Qullit. Pritej mandej një delegacion prej vëndeve të lindjes së tyne per me i a u dorëzue në mëndyrë mâ të dëjë prej Bashkis së Shkodres. Ky delegacion erdh me 14 k. m. e Bashkija në ket rasë shperdau një proklamë per me cak-tue zhvillimin e ceremonisë së dorëzimit e per me grishë popullin të marrin pjesë. E populli pergjegji menjherë tue rrâ me shumicë të madhe si rráll shifet në Shkoder.

Në balkon të Bashkis mbajti një fjalim Z. Ernest Koliqi n'ëmen të Bashkis së Shkodres e të djelmënis shkodrane. N'atë fjalim shum të bukur pershkoi pikat kryesore historike të Shqypënis të ditëve para flijimit të dy burrave tue thanë se aso kohe, Vetem në Shkoder ai flamuer valavitte ende i lir. E për të gjetun strehë nën hijen e shugurue me të tij shumë patriotë të Tosknis erdhën për të banue aso kohe në kë gjytetin t'onë... Midis tyne dhe Çerçis Topulli e Mustafa Qulli". Por " Në qershuer u ndëgjue një batore pushkësh kah Mirdita: fatosi i Trabonës, Ded Gjo Luli, u gri prej annikut, i cilli me ushtrit e veta grabitçare hyni në Shkodër.

Flamuri i ynë zbriti nga shtiza e naltë e kështjellit e në vënd të tij u ngjit një flamuer i huej... Çerçisi e Mustafa u kapen edhe në një mbarmje korriku u derguen ishtë Shkodre kah livadhet e Shtojit. "Pershkue në mëndyrë të thekshme rrugen qi ata burra bane atë natë kah deka, pá shpresë në zëmen, pse flamuri i Shqypënis permbysë gjithë në vënd t'onë, e, çka âsht mâ zí, shqypëtarët të dâm e të perçám, prandej „martirizimi... jo të një deke të velme por të dhetë dekve". Në fund mbas qi ankohet se „ëmi Shqypni per të Stalin deshmorët dhanë jeten, sod nuk kambon mâ me nderimin e merituem mbi haza t'onë" i siellet djelmënis e i thotë:

"A në buzë t'ueja Djalëri.

E për vetem në dashurin e atdheut, o Djalë rí âsht shpëtimi, e n'ideologjina turbulluese qi nuk përkojnë kurrsesi me instinktët mâ të shëndoshta të naces s'onë, jo në formula të dytanta e shpartalluese importue prej së jashtmi. Kët t' t'a pohojnë sot këta dy atdhetarë të pastër qi, diqën për t'i falun Shqipnis e të gjith Shqiptarve agime të lira e të lume.

Në fushë të Çelës para lulishtës, në një

tribunë ndertue pastafat per ket rasë e para së cillës kjene vendue arkivolat qi permbajshin eshtrat e dy deshmoreve, hypi Atë Anton Harapi e me at oratorin e vet të njoftun theku zemrat e të gjith ndiguiuesavet. Kështu i a filloi Atë Harapi:

"Ndalniu! Kû veni, burra?!... Çerçis' e Muço, dy fjalë ká me jú Shkodra kreshnike, ktû në log të kuvëndit, para se të daheni." U thotë se Gjinnokastra e Leskoviku do të lavdohen se ju dhanë jeten, por edhe Shkodra do të gzohet pse vendi kû u "lindët per atdhë!... Jo, nuk u lshon jú Shkodra... permallshem pá derdhë dy pika lot, lot gzimi e pikllimi, mbí eshten t'uej.... Esh-ten të pamort, u falemi. Të padekshem, po, pse nder vême t'ueja rueni një vizár të çmueshem, njat idé, e cilla e patrandun do të jesë nder né dér të jetë Shqypnija." Mandej, si i porositë të i a diftojnë djelmnis "shka u ushqeí idealin, shka u mbajti karakterin, shka u bani të padekshem, Diftoni, u thotë, se ká e do të ketë Shqypní dér të kemi e të mbajmë një Zot mbí veti;... Ká e ká me pasë Shqypní dér gjaku i juej i kerthnestë e i gjallë të vlojë në kujtim e nder ndiesí të shqyphtarve... Kemi pse të jemi e të mbahemi shqyptarë, dér shëjte të ruehen besë e burrní." I porositë me lshue një namë kundra „atyne po, të cillët, thonë se po bashkojnë e na shkatërrojnë;... duen të na msojn e po na zhburrnojnë... duen t'i lajn shqyphtarët pá besë nder veti, duen t'i qesin moralit e karakterit, familjet e historijet,... Nuk më duhet gjá kush u vrau, por knaqem, kah marr me mënd ata per shka ju rát preja e dorës mizore. Nuk marr para syshë ç'krahine kjetë e që besim patët, më mjafton të dijmë se besuet më një Zot, e si kristal i kulluet rrodh nder dej t'uej gjaku shqyptar". Tue permendë Shkodren si lamë veprimi e strehë suguriye per dy deshmoret e thrret e i thotë: "Mizore po, por trimneshë, pse kurdoherë në dekë pze pshtimin; në therorí, fitimin; në burrní forcen... Në fund tue marue u siellet delegetenve e u thotë: „Zotní të ndritshem!... para se të niseni, eni ktû, e mbí kta eshten simbol ideali, force e bashkimi, t'i a shtríjm doren shoqishojt, Toskë e Gegë, Muhamedan e Kristjan, e me besen e burrave, me besen shqyptare të lidhemi per t'i a majtë shqyptarit të paprekun një Zot të vertetë, një atdhë të lum per të bâ Shqypnín e ré, të fortë e të madhnueshme, të dëjë per Skanderbén... Zoti i vertetë e atdheu le të na bashkojnë, Zoti e atdheu të na mbajn: Me Zot e me atdhë të lumnojmë!"

Atë Antoni u ul e para arkivolave, si u avit edhe vllau i deshmorit Z. Jonuk Topulli, bashkuen të djathtat mbi eshtna të fatosavet tue u betue mbas fjalve t'Atë Antonit. Idea e bukur

Per me largue të keq

Tuj kënë se i shoqi ishte teper pijanec, e vite per natë dejshe në shtëpi, e shoqja ksajë herë i a kishte myllë deren, dhe vetë kishte ndej në dritsore per me e pritë, kur qe se vjen i shoqi e i kerset derës.

- Kush është?
- Çile se jam vetë moj gru.
- Nuk t'a çili aspak.
- Çile moj se kam pru dy litra venë.
- Të shoqes masi i a kishte ande venen, shpejton e i a çelë deren:
- Ku e ke venen qi më thae?
- Qe ktu, dhe i bjen barkut me dorë.

Profesori - Më thuej pse ndryshon ora e Amerikës me t'Europës

Nxasi - Pse është gjetë ma vonë Z.Profesor.

Nana - A të kamë thanë sa herë qi mos me shkue në shkollë me tesha të vjetra.

I Biri - Jo moj nanë nuk janë teshat e vjetra, por të rejat.

Njeti-Skam.

Kusur uhà

- M'a nep tre çerekë djathë e një çerek kusur, më ká thanë nana, paret t'i bijë nesër.

V. Ç. K. D.

e shena mjaft e permallëshme kje prië me brohorí prej mbarë popullit.

Te Vorret Koplikej Z. Zenel Prodani, Kryetari i Bashkis, me pak fjalë të bukra atdhetare u a dorëzi delegetenve eshtnat e të dy fatosave. Pergjegji delegati Z. Hajdar Vehbi tue thanë se "kto eshtna po i marrim si relike per të xanë prej tyne me qeijtë të paprekun, mufijt e Atdheut e zemrat e shqypëtarvet të bashkueme per rreth idealit kombtar.

Mbas kësajë si u nisën automobulat populli u shperdá me permallim në zemer

Nekrologji. - Me 20 k. m. dá këso jete Palokë Laca i cilli kje at familje shembulluer, treptat i nderuem e burrë me karakter. Me të shpiket edhe një pre atyne ftyrave të moqme tipike shkodrane të cillave është tue u tretë gjurmë.

"Cirka" marr pjesë në dhimen e familjes Laca tue i paraqitë ngushllimet mã të perzëmerta.

Urdhëni në një ditë vere.

Kryetari i zyres sherbëtorit të ri:

- A të ká dftue llogaritari se çka ké per të bā mbasdite?

Sherbëtori:-

- Po zotní kryetár: më ká thanë me e çue prej gjumit porsá të vijë zotnija e juej.

Nji pasanik i madh ást kah mbytet në dét, por per baft e pshton nji trim.

Pasaniku per shperblim xjerr e i nep nji grysë leku. Të gjith çuditen e zemrohen kundra si, por ai trimi, qi e kishte pshtue nuk xehet aspak, por tue shtí atë grysë leku në xhep, i thotë:

- Paj, tî e din veç se nuk vijn mâ teper!

Të gjith shperthehen në gaz e koprraci shkon me faqe të zezë.

- Kû po nget kështû me atë kutî në dorë?

- Me i çue zojës Lizë nji kapelë të ré

- Po pse gjith ket ngut?

- Per me mrrijt para se të kalojë moda.

- Nuk e xâ besë! Kola asi nierit. Kola nieri i keq! Këqyr mos t'a kesh gabim.

- Gabim aspak; e njof mirë pse ást miku i êm mâ i madh.

- A din ti çka kishem me dashtë un?Nja 500 nap. fitim në vjetë!

- E çka me bâ?

- Çka me bâ? Mos me bâ kurrjâ.

- Ndigio morë postë-perdás, un paguej taksat si të gjith tjerët në ket lagje; pse nuk më bje edhe mue letra si tjerve?

- Po çka po bân kamerjer? Me shî çinín me faoletë!

- S'ká gjâ zotní... ást faoletë e ndyet...

Kam blé nji pasqyrë 50 frang e kûr këqyrem më qet të perçudun; ndersâ ajo grueja qi rrîn në shpí kêtû ngiat ká blé nji pasqyrë 1 frangut e e qet per bukurí...

- Ást kaq i kulluet, kaq i mirë ajri në ket luginë qi në pak dit bâhet nieri njiqind vjetsh.

Konkurse me çmim

Zgjidja e konkursit Nr. 4:

Numrat e kerkuem janë : 1, 2, 3.

Derguene zgjidhjen e drejtë:

Ndoc Kolë Shllaku, Frano Jakova, Bozho D. Prêla, Tecnicus, Ndoc Dêma, Lec Bêni, Abdyl Behri, Fahri Rusi (Shkoder), Xhabir Ismajli (Krue), D. Ndoc Sahatçija (Milot), Pjerin Radovani, Zija Kopliku, Kol Kurti, Qemal Draçini, Lec Krruqi, Kol Ashta, Shevqet Bushati, Syri Anamali, Mark Berisha, Shyqri Bakalli, Shtjefen Çefa, L. Sh., Daut Jakupi, M. M., Ali Dibra, Hasan Kalaja, Pjeter Çuka, Zef Çoba, Çesk Kabashi, Zoga, Beqir Dibra, të gjith prejë Shkodret, Toger Ali Picari, Kol Pepa, prejë Tiranet, Alfons Dovana prejë Durrësit, Zahid Boksi prej Puket, e Çesk Bushati prejë Sh'Pálit.

Perveç ktyne n'a ká ardhë nji zgjidhje e gabueme prej Tiranet, e 12 zgjidhje të pá percjelluna prej talonit, të cillat per ket arsye, sikur e kemi lajmue edhe në numrin e kaluem, na u desht me i perjashtue prej konkursit, sado qi na vjen shum keq, por rregullat e pjesmarrjes janë nji per të gjith.

Prej të permëndunve 10 të parët derguene edhe shvillime algjebrike.

Shorti i rá Z. Kolë Pepës prej Tiranet të cillin e rregjistrueme si pajtimtár per nji vjetë, por i lutemi të na njoftojë drejtimin e vet kû do të i a dergojmë të perkohëshmen edhe librin Pinoku.

Konkursi Nr. 5

a .i.ë .e.ë .e. ..é .u ..á
 .e .e .a.e ..á .i ..é
 .e. ..é .e. .u. e.ë .á .á
 A. . ' .á .e.u .o. á .é

Kater rreshtat e siperm nuk janë tjetër por kater vargje të Lahutës së Malcís. nder të cillat,.....prej nji habijet të rradhuesit t'onë, bashkëzanoret janë zëvëndsue me pika, sá qi aj nuk din më cillat janë. Mush prej lexuesave t'onë ká me dijtë me qitë në rrugë rradhuesin, tue dftue se cillat janë ato kater vargje?

Ndermjet kátyne qitë dergojnë zgjidhjen e drejtë kátyne qitë të short nji pajtim vjetuer në të perkohëshmen t'onë edhe libri Pinoku.

Zgjidhjet tuet të jén, si gjithmonë, të percjelluna prejë talonit, e do të na mrrijnë jo mâ vonë se me 18 Tetuer.

Të gjith me lexue edhe nji herë "Lahuten e Malcís" në këto dy javë!

Korrespondenca e „Cirkës,”

Lexuesave t'onë të ndërshej i lypim ndjesë që ky numer i së perkohëshmes, për shkak të teknike, po del me një javë vonësë. Por, mbasi shtypshkroja e jonë për s'shpejti plotsohet me vegla të reja, shpresojmë se së më parë kemi m'e fitue ndër numra t'ardhshëm kohen e bjerrun.

E. S. - Tiranë - N. T. - Shkoder. Faleminderi me të gjalla për pajtimin perkrahës që patët mirësin me na pague.

K. Gj. - Tiranë. Jemi plotsisht një mendimit me Jû mbi nevojën e marrëdhënjëve mëndore ndermjet Verit e të Jugut. Për ket arsye e perkohëshmjat e jonë nuk kanë mungue as do të mungojë, kur të paraqitet rasi me botue shkrime edhe në dialektin toskë. Por këta nuk don me thanë se duhet të bëhet flit harti i shkrimit, tue botue copa me vlerë gjysmake, sikur mjerisht na duket se është rasi në novelen që kemi para sysh, e cilla, sado që kënkë me subjekt historik edhe të bukur, lën me dishrue mjaft për kah stili.

M. V. - Shkoder - Mbasi zgjidhja e Juej e konkursit ishte këndë njëjtë shkrimit t'Uej deri tash të pá shqyrtuem, ëmni i juej gabimisht mbet pá u botue në rradhën e zgjidhësive. Edhe këjo novelë nuk dahet në shëj më tepër se e perparshmja që na keni dergue. Jû si, shumë të rive tjerë, u thomi se është nevoja m'u formue letrarisht përpara se m'u vûe me shkrue, pse për ndryshej dâmtoni vëdin. Ars longa....

Al. B. - Shkoder. Fjalët e fûndit që thame pershtaten edhe për Jû.

Mu. Pi. - Shkoder. - Artikulli i Juej po botohet në ket numer. Të rrahunit e çashtjeve t'ona shoqërore të ndryshme është një gjë shumë me randësi e dobë, e prandëj Ju faleminderës për bashkëpunimin t'Uej.

Gimi - Artikulli po botohet në ket numer, e copat tjera do të botohen rradhë mbas rradhet.

Pranojmë me knaqsi bashkëpunimin t'uej, e ndimën që na prëmtoni për rubriken e folklores. Sado që për këtë tash një herë kemi mjaft lëndë, sikur e kemi theksue qysh në numer të parë, kësaj i napim rëndësinë më të madhe, e dishrojmë bashkëpunim së më të haptë, pse të gjithëve kanë me u ardhë rradha e botimit, por vetëm lumë mledhsat e folklores që të perdorin kujdesin më të math, për me kerkue gjithherë tekstin së më origjinal e të plotsuem.

M. N. - K. J. - Shkoder. Kemi me i botue porsâ të kemi vënd të disponueshem. Faleminderës.

P. K. F. - Shkoder Poezija Juej është.... as e mirë ohoho! as e keqe fort jo. Rezervohemi të shofim më vonë.

F. K. - Shkoder. Punimi i Juej është me argument mjaft t'interesueshem, por është pak i gjatë, prandëj rezervohemi të veprojmë si mbas vëndit që do të kemi

Akropolis - Jeni mundue t'a punoni bukur, por pak tepër romantiçizem, e sëndet që nuk thonë kurrëgjâ, nuk i knaqin lexuesat.

Zef Topi - E bukur, por.... djeg pak.

Malcori - Poezija filloka: Duel prëndvera. - Por na tash së kemi hî në vjeshtë, e prandëj shqyrtimin e sajë po e lëmë mbasi të kalojë dimni. Por punimin tjetër kemi m'e shqyrtue më parë.

Injoranti - Tiranë - Na për parim, si e kemi thanë së herë, nuk pranojmë artikuj kur nuk i njoftohet drejtimin ëmni i artikullit shkruesve, mshfësin e të cillit, mbas kërkesës, sigurojmë në mëndyrën më të plotë. Me gjithkëtë u thomi se argumenti i artikullit është i bukur, por mjerisht jo i shvilluem mirë!

M. L. - Tiranë - Mbërriti vonë për ket numer, por do t'a botojmë në t'afërm. Ju falënderojmë shumë për bashkëpunimin t'uej që të çmueshem.

Prof. L. A. - Na u kemi dergue rregullisht për për më siguri po i a b dergojmë edhe një herë.

P. J. - T. rishë. J. faleminderës.

M. Ç. - Tiranë - Na falni se u kemi trazue, e Ju faleminderës shumë për kujdesin t'Uej. Do të përfundim në se e vijmë barra qiran. Presim me pa durim shka na prëmtoni.

D. K. J. - Trieste - Me shumë andë kishim me shkrue mbi argumentin që na propozoni, por na mungon materiali, sado që jemi mundue m'e kerkue, të cillin në kjoftë se mund të na e gjëni, kishim me Ju dijtë shumë për ngër.

Pulla Shqypënijet

ashtu edhe

Pare të vjetëra

blej prej të gjitha llojeve

ZEF PRENDUSHI

Shkoder